

REPUBLIKA
SLOVENIJA
UPRAVNO
SODIŠČE

II U 25/2021-21

UPRAVNO SODIŠČE RS, ODDELEK V MARIBORU
ODLOČBA JE PRAVNOMOČNA
sodišče v _____

dne 23. 11. 2021
Podpis pristojne sodne osebe:

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Upravno sodišče Republike Slovenije, oddelek v Mariboru, je v senatu, ki so ga sestavljale višje sodnice Violeta Tručl kot predsednica ter mag. Andreja Veselič in Mojca medved Ladinek kot članici

v upravnem sporu tožeče stranke: 1. ...

ju zastopa C ... zoper toženo stranko: **REPUBLIKA SLOVENIJA**, ki jo zastopa Informacijski pooblaščenec, Dunajska cesta 22, Ljubljana,

zaradi **dostopa do informacij javnega značaja**,

o tožbi zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca, št. 090-298/2020/2 z dne 4. 1. 2021

po dne 9. novembra 2021 opravljeni javni glavni obravnavi, po tem, ko si je sodišče izdajo sodbe pridržalo do dokončnosti prepisa zvočnega posnetka glavne obravnave, dne **23. novembra 2021**

RAZSODILO:

- I. Tožba se zavrne.
- II. Vsaka stranka nosi sama svoje stroške postopka.

OBRAZLOŽITEV:

1. Z odločbo št. 010-01/20-34/3 z dne 12. 11. 2020 je Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju DZ) zavrnil zahtevo tožnikov za dostop do informacij javnega značaja. Tožnika sta dne 15. 10. 2020 od organa prve stopnje zahtevala posredovanje informacij javnega značaja, in sicer dostop do vseh informacij iz zaprtega dela 11. seje preiskovalne komisije o ugotavljanju odgovornosti nosilcev javnih funkcij na programu otroške kardiologije ter področju nabav in upravljanja z medicinsko opremo in zdravstvenim materialom, ki je potekala dne 4. 10. 2019 in se nanašajo na vlagatelja bodisi izrecno bodisi določljivo. Iz obrazložitve izhaja, da zahtevani podatki predstavljajo izjemo od prostega dostopa do informacij javnega značaja po 8. točki 6. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ), ki določa, da se dostop do zahtevane informacije zavrne, če se zahteva za dostop nanaša na podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravdnega ali drugega sodnega postopka in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi. Nesporno je, da je bil del 11. seje parlamentarne komisije z dne 4. 10. 2019 zaprt za javnost po prvem odstavku 16. člena Poslovnika o parlamentarni preiskavi (PoPP). Četrty odstavek 18. člena PoPP pa določa, da dokler parlamentarna preiskava ni končana, se sme zapisnike sej preiskovalne komisije dati le sodiščem in drugim državnim organom, kadar imajo ti na podlagi zakona pravico zahtevati vročitev listin na vpogled. Nadalje tudi 128. člen Zakona o kazenskem postopku (ZKP) v tretjem odstavku določa, da se pregled in prepis spisov sme odreči, če je bila javnost izključena iz glavne obravnave.
2. Zoper zgoraj navedeno odločbo sta se tožnika pritožila. Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju IP) kot pritožbeni organ je dne 4. 1. 2021 izdal odločbo št. 090-298/2020/2, s katero je pritožbo prosilca zavrnil. Iz obrazložitve pritožbene odločbe izhaja, da morata biti za uveljavitev izjeme iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ kumulativno izpolnjena dva pogoja, in sicer 1. da je postopek še v teku in 2. da bi razkritje zahtevanega podatka škodovalo njegovi izvedbi. Nedvomno postopek parlamentarne preiskave še poteka, ZKP, ki se po Zakonu o parlamentarni preiskavi (ZPPre) uporablja neposredno glede drugih vprašanj, pa kaže na to, da bi razkritje zahtevanega podatka škodovalo njegovi

izvedbi. V konkretnem primeru sicer ne poteka sodni postopek, temveč gre za preiskavo pri organu, ki je postopek „sui generis“. IP se tudi strinja z ugotovitvami prvostopnega organa, da so zahtevane informacije del dokaznega postopka parlamentarne komisije, zaslišanja prič in navedkov članov parlamentarne komisije, kar bi bilo v primeru razkritja škodljivo za objektivno in celotno izvedbo parlamentarne preiskave, ki še poteka. Razkritje bi lahko povzročilo takšno nepopravljivo škodo za nadaljevanje postopka, ki v tem primeru pretehta nad pravico javnosti, da se seznanijo z zahtevanimi informacijami.

3. V obravnavani zadevi tudi ni pomembno, da prosilca zahtevata lastne osebne podatke, saj se dostopa do dokumentov na podlagi določb ZDIJZ nikoli ne presoja z vidika okoliščin posameznega prosilca, temveč z vidika vsebine samih informacij, ki so zahtevane. Zato ni bistveno, ali prosilca zahtevata svoje osebne podatke, temveč je treba presoditi, ali gre za informacije, ki so prosto-javno dostopne vsakomur. V postopku dostopa do informacij javnega značaja se namreč ne izhaja iz individualne pravice vsakokratnega konkretnega prosilca, temveč iz pravice vsakogar, da izve za informacijo javnega značaja. Posamezniki, ki želijo od organov prejeti svoje osebne podatke, lahko te zahtevajo na drugih zakonskih podlagah, npr. na podlagi zahteve za seznanitev z lastnimi osebnimi podatki, ki jo zagotavlja 15. člen Splošne uredbe o varstvu podatkov), ne morajo pa svojih osebnih podatkov zahtevati na podlagi ZDIJZ.
4. IP je nadalje še ugotovil, da v konkretnem primeru interes javnosti za razkritje zahtevanih informacij ni podan, kar bi se odražalo v možnosti relativizacije te izjeme iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Pri uporabi testa javnega interesa je treba presoditi, ali je interes javnosti za razkritje informacije javnega značaja močnejši od potencialno storjene škode, ki bi nastala z razkritjem informacije. V konkretnem primeru preiskava še poteka in ugotovitve komisije še niso sprejete, poleg tega pa prosilca niti ne zahtevata ugotovitev komisije, temveč le podatke, ki se nanašajo nanju. Zato je po oceni IP v tem trenutku varstvo postopka preiskave večje od interesa javnosti za razkritje zahtevanih informacij. Splošno sklicevanje prosilca, da je podan javni interes, pri čemer argumente vežeta na obstoj zasebnega interesa pa po njegovi oceni ni dovolj tehten argument, ki bi omogočil razkritje sicer zavarovanih informacij.
5. Zoper zgoraj navedeno odločbo IP je tožeča stranka vložila tožbo v tem upravnem sporu, zaradi napačne uporabe materialnega prava in bistvene kršitve pravil postopka. Navaja, da pravica posameznika do seznanitve z informacijo javnega značaja predstavlja ustavnopravno varovano kategorijo iz 39. člena Ustave Republike Slovenije (URS), ki v drugem odstavku določa, da ima vsakdo pravico dobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes, razen v primerih, ki jih določa zakon. Tožena stranka se je neutemeljeno oprla na izjemo iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, po katerem organ

prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije, če se zahteva nanaša na podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravdnega ali drugega sodnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi. V konkretnem primeru ne gre za sodni postopek, zato pogoji za uporabo predmetne izjeme niso izpolnjeni. Preiskovalna komisija, ki parlamentarno preiskavo vodi, ne opravlja sodne funkcije niti funkcije odkrivanja kaznivih dejanj, sama parlamentarna priskava pa tudi ni kazenski postopek, to pa ne glede na določbo drugega odstavka 19. člena ZPPre, ki določa, da se glede vprašanj, ki jih ZPPre ne ureja, smiselno uporablja ZKP. Določbo iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ je treba razlagati restriktivno, in ker niti organ prve stopnje niti IP te določbe nista razlagala tako, kot jo tolmači tožnica, gre za kršitev človekove pravice tožečih strank do svobode izražanja iz drugega odstavka 39. člena Ustave in 10. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščinah (EKČP).

6. Tožnika v tožbi še poudarjata, da odločba tudi ni ustrezno obrazložena, saj IP ni v zadostni meri utemeljil, zakaj dejstvo, da za parlamentarno preiskavo v določenem delu veljajo določbe ZKP, opravičuje obstoj izjeme iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Tako je podana tudi bistvena kršitev pravil upravnega postopka iz 4. točke prvega odstavka 237. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP).
7. Tožnika v tožbi predlagata, da sodišče v predmetnem sporu odloči kot v sporu polne jurisdikcije v skladu s prvim odstavkom 65. člena Zakona o upravnem sporu (ZUS-1), saj narava stvari dopušča takšno odločitev, podatki spisa pa tudi dajejo zanesljivo podlago za odločitev v zadevi.
8. Tožena stranka je v odgovoru na tožbo prerokala navedbe iz tožbe in se zavzemala za njeno zavrnitev. Ponovila je svoje razloge iz izpodbijane odločbe ter še dodatno pojasnila, zakaj je po njenem mnenju parlamentarni preiskavi mogoče pripisati značaj „drugega sodnega postopka“, v okviru katerega je zakonodajalec dopustil možnost „širše razlage“ izjeme, torej, da se uporabi v primerih, ko ne gre za pravdni ali nepravdni postopek, je pa po svojih temeljih in postopkovnih pravilih s sodnim postopkom neposredno povezan, kot to velja v obravnavanem primeru. Tožnika obstoju drugih pogojev zatrjevane izjeme ne nasprotujeta (da je postopek v teku in da bi škodovalo izvedbi postopka), niti ne nasprotujeta odločitvi glede javnega interesa. Tožnika zahtevata dostop do svojih osebnih podatkov, kar po ZDIJZ ni mogoče. Razen tega je predmet zahteve samo tisti del zapisnika, kjer se nahajajo osebni podatki, zato tudi delni dostop ni izvedljiv. Tožnika namreč zahtevata podatke za točno določeni osebi (zase), zato se tudi s prikritjem osebnih podatkov ne bi moglo prekriati njune prepoznavnosti, oz. ne bi mogli zagotoviti anonimnosti posameznika, na katerega se ti podatki nanašajo, saj tožnika zahtevata prav svoje osebne podatke. Tožena stranka v zvezi s tem vprašanjem opozarja na svoje prej izdane odločitve in na sodno

prakso Upravnega sodišča RS v zadevah I U 1588/2020-20, I U 1391/2013-17 in I U 684/2014-24, v katerih je sodišče zavzelo stališče, da anonimizacija dokumentov ni mogoča v primeru, ko prosilec zahteva podatke po imenu in priimku. Bistveno v obravnavani zadevi je, ali gre za informacije, ki bi jo jih lahko pridobil kdor koli drug, ki bi organu postavil isto zahtevo.

9. V nadaljnji pripravljalni vlogi z dne 17. 3. 2021 sta tožnika odgovorila na navedbe iz odgovora na tožbo, dodatno sta pojasnila še svoje stališče glede pravnega in dejanskega stanja. V tej vlogi sta tožnika tudi zahtevala razpis glavne obravnave in predlagala njuno zaslišanje.
10. Sodišče je dne 9. 11. 2021 opravilo glavno obravnavo, na kateri je stranke v okviru materialnega procesnega vodstva seznanilo, da bo predmetni spor obravnavalo tudi na podlagi 5.a člena ZDIJZ, ker Državni zbor preko instituta parlamentarne preiskave opravlja tudi nadzorno funkcijo. Pri tem je tožeča stranka glede na takšno stališče sodišča navedla, da se niti Državni zbor, niti IP na izjemo iz 5.a člena ZDIJZ nista sklicevala in tako po stališču tožeče stranke ta izjema ne pride v poštev.
11. Po dne 9. 11. 2021 končani glavni obravnavi sta tožnika dne 22. 11. 2021 vložila še eno pripravljalno vlogo, v kateri sta dodatno argumentirala svoje pravno stališče o tem, zakaj 5.a člena ZDIJZ v obravnavani zadevi ni mogoče uporabiti. Prav tako sta pojasnila, da po njunem mnenju glede trditev v vlogi z dne 21. 11. 2021 ob upoštevanju 20. člena ZUS-1 in 286. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP), nista prekludirana.
12. Sodišče trditev iz pripravljalne vloge tožnikov z dne 22. 11. 2021 pri odločitvi ni upoštevalo, saj je bila glavna obravnava zaključena že dne 9. 11. 2021. Ta trenutek pa je odločilen za odločitev v vsaki zadevi, saj sodišče zmeraj odloči po stanju na dan zaključka glavne obravnave, na kar se vežejo časovne meje pravnomočnosti sodbe.¹ Sodišče je tožnikoma na glavni obravnavi dalo možnost, da se o novi pravni podlagi izjavita, kar sta tudi storila. Pa tudi sicer tožnika v tej pripravljalni vlogi nista navajala kakršnihkoli dejstev, pač pa sta podala zgolj svojo pravno razlago, katera pa je tako ali tako v domeni sodišča. Sodišče je zato predmetno pripravljalno vlogo vročilo toženi stranki zgolj v vednost, skupaj s to sodbo.
13. V dokaznem postopku je sodišče vpogledalo v vse listine in priloge spisa ter zaslišalo tožnika kot stranki. Po izvedenem dokaznem postopku sodišče ugotavlja, da tožba ni utemeljena.
14. V obravnavani zadevi med strankama ni bilo sporno, da tožnika zahtevata informacije javnega značaja, in sicer dostop do vseh informacij iz zaprtega dela

¹ Več o tem dr. Aleš Galič v Pravdni postopek, zakon s komentarjem, 3. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2009, komentar k 319. členu, str. 168.

11. seje preiskovalne komisije o ugotavljanju odgovornosti nosilcev javnih funkcij na programu otroške kardiologije ter področju nabav in upravljanja z medicinsko opremo in zdravstvenim materialom, ki je potekala dne 4. 10. 2019 in se nanašajo na vlagatelja bodisi izrecno bodisi določljivo. Nadalje ni bilo sporno, da zahtevane informacije spadajo v delovno področje organa, in da organ – Državni zbor z njimi razpolaga. Iz podatkov upravnega spisa izhaja, da je tožeča stranka dne 15. 10. 2020 na Državni zbor naslovila zahtevo za dostop do informacij javnega značaja. Slednji je dne 12. 11. 2020 izdal sklep, s katerim je zahtevo tožnikov zavrnil in ju poučil, da je zoper sklep mogoče vložiti pritožbo na IP v roku 15 dni. IP je vloženo pritožbo tožnikov zavrnil, v obrazložitvi pa na str. 5 med drugim navedel, da lahko posamezniki, ki želijo od organov prejeti svoje osebne podatke, te zahtevajo na drugih zakonskih podlagah, ne morejo pa jih zahtevati na podlagi ZDIJZ.
15. Sodišče najprej ugotavlja, da ne držijo tožbene navedbe o tem, da je izpodbijana odločba neobrazložena, ker tožena stranka naj ne bi dovolj pojasnila, zakaj šteje, da gre za postopek, ki je primerljiv s sodnim postopkom in je zato podana izjema iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Državni zbor je že v svoji odločbi pojasnil, dodatno pa je to obrazložil IP v pritožbeni odločbi, da smiselna uporaba določb ZKP v postopku parlamentarne preiskave utemeljuje izjemo iz zgoraj citiranega člena, in da se na tak način tudi ščitijo načela kazenskega postopka, zato je postopek parlamentarne preiskave šteti za smiselno podoben postopek sodnim postopkom, s čimer je po mnenju tožene stranke podana izjema iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ. Po stališču sodišča je tako odločba v tej smeri obrazložena, zatrjevana kršitev iz 7. točke drugega odstavka 237. člena ZUP v zvezi s tretjim odstavkom 27. člena ZUS-1 pa ni podana.
16. ZDIJZ v 1. členu določa, da ta zakon ureja postopek, ki vsakomur omogoča prost dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb. Nadalje iz prvega odstavka 2. člena ZDIJZ izhaja, da je namen zakona zagotoviti javnost in odprtost delovanja organov ter omogočiti uresničevanje pravice fizičnih in pravnih oseb, da pridobijo informacije javnega značaja. Namen ZDIJZ je uresničitev ustavne pravice iz 39. člena URS, ki v okviru pravice do svobode izražanja določa tudi, da ima vsakdo pravico pridobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes, razen v primerih, ki jih določa zakon.
17. ZDIJZ opredeljuje tudi pojem informacije javnega značaja. Tako prvi odstavek 4. člena določa, da je informacija javnega značaja informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom ali pridobil od drugih oseb. Določene so tudi

izjeme od tega osnovnega načela ter izjeme od izjem od prostega dostopa do informacij javnega značaja (6. člen ZDIJZ).

18. V obravnavani zadevi je sporno ali je podana izjema iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, ki opravičuje zavrnitev zahteve za dostop do informacije javnega značaja, če se zahteva nanaša na podatek, ki je bil pridobljen ali sestavljen zaradi pravnega, nepravdnega in drugega sodnega postopka, in bi njegovo razkritje škodovalo njegovi izvedbi. Namen te izjeme ni varovati zasebnih interesov strank postopka, ampak je obravnavana izjema primarno namenjena varstvu sodnih postopkov v ožjem pomenu besede, torej varstvu dokumentov, s katerimi v sodnih spisih razpolagajo sodišča.² Pri tem je izjemo iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ treba tolmačiti restriktivno tako, da velja za postopke pred rednimi sodišči. Izjemoma je IP v svoji praksi to izjemo priznal v zvezi z razkritjem dokumentov, ki so nastali zaradi postopka pred Ustavnim sodiščem, ki sicer ni klasičen sodni postopek, in sicer zaradi določbe prvega odstavka 6. člena Zakona o Ustavnem sodišču (ZUstS).³ Ni pa je priznal glede razkritja dokumentov pred Računskim sodiščem, ki ne opravlja funkcije sojenja in tudi ne podatkov iz postopka pred Arbitražnim sodiščem.⁴
19. Za odgovor na vprašanje ali (sploh) gre za izjemo po 8. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ pa je bistveno, kakšen postopek vodi parlamentarna komisija, oz. kakšna je narava parlamentarne preiskave ter posledično, ali je postopek parlamentarne preiskave smiselno podoben sodnemu postopku tako, da ga je šteti za drug sodni postopek, v katerem pridobljeni podatki bi lahko predstavljali izjemo iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ.
20. URS ureja parlamentarno preiskavo v 93. členu. Ta določa, da lahko Državni zbor odredi preiskavo o zadevah javnega pomena, mora pa to storiti na zahtevo tretjine poslancev državnega zbora ali na zahtevo državnega sveta. V ta namen imenuje komisijo, ki ima v zadevah poizvedovanja in preučevanja smiselno enaka pooblastila kakor pravosodni organi. Vsebinsko je ta določba URS konkretizirana v 1. členu ZPPre, ki določa, da se parlamentarna preiskava v zadevah javnega pomena opravi, da se ugotovi in oceni dejansko stanje, ki je lahko podlaga za odločanje Državnega zbora o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij, za spremembo zakonodaje na določenem področju in za druge odločitve Državnega zbora iz njegove ustavne pristojnosti. Nadalje je v tretjem odstavku 2. člena PoPP določeno, da vsebuje zahtevek za odreditev parlamentarne preiskave med drugim tudi kratek opis zadeve javnega pomena. Iz Ustave, ZPPre in PoPP tako izhaja, da je predmet parlamentarne preiskave „javna zadeva“ (zadeva javnega pomena).

2 Tako Nataša Pirc Musar, Tina Kraigher Mišič, Mojca Komac, Maja Lubarda, Renata Zatler in Rosana Lemut Strle, Zakon dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ) s komentarjem, Uradni list RS, Ljubljana 2017, komentar k 6. členu, str. 174.

3 V postopku pred Ustavnim sodiščem se v skladu s prvim odstavkom 6. člena ZUstS za vprašanja postopka, ki niso urejena z ZUstS glede na pravno naravo zadeve smiselno uporabljajo določbe zakonov, ki urejajo postopke pred sodišči.

4 Tako N. Pirc Musar in ostali, kot zgoraj, komentar k 6. členu, str. 174.

Predvsem naj bi šlo za zadeve, ki so političnega pomena in zadevajo ravnanja nosilcev javnih funkcij ali javnih pooblastil. Predmet parlamentarne preiskave je zaradi tega lahko zelo širok, gre za proučevanje in poizvedovanje o vseh zadevah, ki so v pristojnosti Državnega zbora, za odkrivanje in grajanje nepravilnosti na različnih področjih družbenega življenja in delovanju oblasti.⁵

21. Parlamentarna preiskava je sredstvo, ki je na voljo parlamentu kot političnemu organu. S tem institutom je Državni zbor dobil v roke vrsto pravnih sredstev, ki so podvržena strogim pravilom pravnega (zlasti kazenskega) postopka, pri čemer se pri parlamentarni preiskavi ni mogoče izogniti mešanju političnih in pravnih metod dela. Namen parlamentarne preiskave je ugotoviti in oceniti dejansko stanje, ki je lahko podlaga za odločanje Državnega zbora o politični odgovornosti nosilcev javnih funkcij, za spremembo zakonodaje na določenem področju⁶ in za druge odločitve Državnega zbora iz njegove ustavne pristojnosti. URS ji v 93. členu v zadevah poizvedovanja in preučevanja daje lastna (samostojna) pooblastila in s tem lastnost oblasti ali vsaj oblastnim (sodnim) organom podoben položaj.
22. ZPPre in PoPP določata postopek parlamentarne preiskave, od tega, da se postopek začne na podlagi zahtevka za odreditev parlamentarne preiskave, do posameznih dejanj preiskovalne komisije, dokazna sredstva (preiskovanci, priče, izvedenci, hišne preiskave), nadalje izvajanje teh dokazov s strani same parlamentarne komisije ali preko sodišča in sprejema poročila in končnih sklepov za Državni zbor. Glede drugih vprašanj, ki z ZPPre niso urejena pa drugi odstavek 19. člena ZPPre določa, da se smiselno uporabljajo druge ustrezne splošne določbe zakona o kazenskem postopku ter njegove določbe o preiskavi in glavni obravnavi, glede prizadetih pravnih oseb pa zakon o prekrških. Vendar dejstvo, da je ZPPre uredil postopek parlamentarne preiskave ob smiselni uporabi pravil kazenskega postopka, parlamentarni preiskavi ne daje značaja kazenske preiskave.⁷ Smiselna uporaba določb ZKP parlamentarni preiskavi tudi ne odvzema javnopravnega značaja, ki izhaja tako iz URS, kot tudi iz 1. člena ZPPre in 2. člena PoPP. Ob vodenju parlamentarne preiskave je tako kljub smiselni uporabi določb ZKP in Zakona o prekrških⁸ treba upoštevati namen, predmet in naravo parlamentarne preiskave. Zato so tudi pooblastila preiskovalne komisije omejena, v postopku pa je treba upoštevati načelo delitve oblasti, načelo ustavnosti in zakonitosti, načelo določnosti parlamentarne preiskave in načelo javnega interesa.⁹

5 Tako odločba USRS, št. U-I-246/2019-41 z dne 7. 1. 2021, točka 72 obrazložitve.

6 Tako tudi odločba USRS št. U-I-246/2019-41 z dne 7. 1. 2021 v točki 59 obrazložitve.

7 Tako mag. Miroslav Mozetič: Parlamentarna preiskava, Podjetje in delo, št. 6-7, 2010, str. 1300, prav tako Mozetič v Komentarju Ustave Republike Slovenije, Fakulteta za podiplomske, državne in evropske študije, Ljubljana 2002, komentar k 93. členu, str. 813 do 816 in 277.

8 Osmi odstavek 7. člena ZPPre določa, da imajo prizadete pravne osebe v postopku parlamentarne preiskave smiselno enak položaj kot pravne osebe po zakonu o prekrških.

9 Tako Mozetič, kot zgoraj str. 1301, enako tudi Komentar Ustave Republike Slovenije, Nova Univerza, Evropska pravna fakulteta, Ljubljana 2019, II. del, komentar k 93. členu, str. 155.

23. Pravni teoretiki poudarjajo, da država v postopku parlamentarne preiskave izvršuje bistveno drugačno funkcijo, kot je sodni postopek, zato parlamentarna preiskovalna komisija ni in ne sme biti sodišče, torej ne opravlja niti sodne funkcije, niti funkcije odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj.¹⁰ Iz odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-244/99 z dne 5. 11. 1999 izhaja tudi, da je treba posebej paziti, da parlamentarni postopek ne bi prejudiciral odločitve sodišča v zadevi, ki teče na podlagi istega stanja stvari, in da ne bi vplival na procesni položaj osebe, ki je obdolžena v sodnem postopku. Kljub temu pa začeti kazenski postopek ni ovira, da ne bi bila o takšni zadevi v okviru pristojnosti Državnega zbora izvedena tudi parlamentarna preiskava (2. člen ZPPre).
24. Da postopka parlamentarne preiskave ni mogoče enačiti s sodnim ali drugim sodnim postopkom, izhaja iz nadaljnjih določb ZPPre, v katerih je predpisana zgolj sodelovalna dolžnost sodišča, in sicer je podana izključna pristojnost sodišča prve stopnje v Ljubljani (prvi odstavek 19. člena ZPPre). Tako v skladu s tretjim odstavkom 8. člena ZPPre na zahtevo preiskovalne komisije odredi pristojno sodišče privedbo preiskovanca, priče ali izvedenca, prav tako lahko preiskovalna komisija pri pristojnem sodišču zahteva, da se odredi hišna ali osebna preiskava in zaseg predmetov (četrti odstavek 8. člena ZPPre). V skladu z drugim odstavkom 13. člena ZPPre lahko preiskovalna komisija sklene, da se priča ali izvedenci zaslišijo pred sodiščem, pri čemer je ustrezno zahtevo treba vložiti pri sodišču, na čigar območju naj bi potekala preiskava. Prisilni ukrepi zoper preiskovance, priče in izvedence, privedba, kazni, hišna in osebna preiskava in zaseg predmetov lahko izvajajo le prek sodišča, pri čemer zaproseno sodišče ni upravičeno ocenjevati umestnosti ukrepa (tretji odstavek 13. člena ZPPre).
25. Po obrazloženem, ob upoštevanju namena parlamentarne preiskave (proučevanje zadev javnega pomena) ter postopka parlamentarne preiskave, ki prav tako zasleduje javnopravne interese za nadaljnje delo Državnega zbora, in v katerem je določena smiselna uporaba ZKP zaradi varovanja človekovih pravic udeležencev v tem postopku (to daje parlamentarni komisiji smiselno podobna pooblastila kot jih imajo pravosodni organi), ni mogoče slediti toženi stranki, da bi lahko postopek parlamentarne preiskave šteli za drug sodni postopek, kar utemeljeno uveljavlja tožeča stranka v tožbi. Zato zavrnitev zahteve tožnikov za dostop do informacije javnega značaja ni mogoče utemeljiti na izjemi iz 8. točke prvega 6. člena ZDIJZ, kot je to storila tožena stranka v izpodbijani odločbi.
26. Ker je sodišče ugotovilo, da izjema iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ ni podana, se sodišču ni bilo treba ukvarjati z nadaljnjo presojo, ali je tožena stranka v nadaljevanju pravilno uporabila test javnega interesa, ki je predviden v drugem odstavku 6. člena ZDIJZ. Če je namreč podana katerakoli izjema iz prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, lahko kljub tej izjemi organ dovoli dostop do

¹⁰ Tako odločba USRS U-I-244/99 z dne 5. 11. 1999, enako tudi Komentar Ustave Republike Slovenije, Nova Univerza, Evropska pravna fakulteta, Ljubljana 2019, II. del, komentar k 93. členu, str. 155.

zahtevane informacije, če je javni interes glede razkritja močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitve dostopa do zahtevanih informacij.

27. Sodišče pa v obravnavani zadevi ugotavlja, da je odločitev tožene stranke pravilna iz drugih razlogov. V skladu s 3. alinejo drugega odstavka 63. člena ZUS-1 lahko sodišče namreč tožbo kot neutemeljeno zavrne tudi, če spozna, da je izpodbijani upravni akt po zakonu utemeljen, vendar iz drugih razlogov, kot so navedeni v upravnem aktu, te razloge pa navede v sodbi.
28. ZDIJZ v členu 5.a, ki je bil v ZDIJZ vnesen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ-C) določa, da organ prosilcu zavrne dostop do zahtevane informacije ali njeno ponovno uporabo, če se zahteva nanaša na podatek, *glede katerega je dostop v skladu z zakonom prepovedan ali omejen tudi strankam, udeležencem ali oškodovancem v sodnem, upravnem ali v z zakonom določenem nadzornem postopku.*
29. Državni zbor kot splošno politično predstavniško telo vseh državljanov Republike Slovenije ne opravlja zgolj zakonodajne in volilne funkcije, pač pa tudi nadzorno funkcijo. Ena od oblik nadzorne funkcije Državnega zbora je prav parlamentarna preiskava, ki ni omejena le na nadzor izvršilne veje oblasti, temveč gre za mehanizem širšega družbenega nadzora. Državni zbor preko parlamentarne preiskave uresničuje eno izmed nalog širšega družbenega nadzora z namenom raziskati nepravilnosti (kršitve, nedopustno ravnanje, zlorabo pooblastil ali javnih funkcij ipd.), ki jih pri opravljanju oblastnih nalog storijo nosilci javnih funkcij ali javnih pooblastil.¹¹ S tem Državni zbor nadzira zadeve javnega pomena in druga vprašanja iz svoje pristojnosti. Parlamentarna komisija v postopku parlamentarne preiskave preiskuje različna dejanska stanja v družbi.¹² Pri tem je postopek parlamentarne preiskave določno opredeljen, obsega pripravljala preiskovalna dejanja, oblikovanje in sprejem dokaznega sklepa, izvajanje dokazov, posvetovanje in sklepanje o ugotovitvah preiskave ter izdelavo in sprejem dokaznega sklepa (8. člen PoPP).¹³ Natančno je urejen tudi položaj udeležencev v postopku parlamentarne preiskave, to so preiskovanci in priče (7. in 8. člen ZPPre), ki imajo enake pravice in dolžnosti kot udeleženci v kazenskem postopku.¹⁴ Kot je obrazloženo zgoraj, je posebnost parlamentarne preiskave v tem, da ima preiskovalna komisija, ki jo imenuje Državni zbor smiselno podobna pooblastila, ki so značilna za pravosodne organe, in prav ta pooblastila v zadevah javnega pomena preko nadzorne funkcije državnega zbora, povečujejo njegovo moč pri izvrševanju zakonodajne funkcije.
30. Sodišče po obrazloženem zaključuje, da predstavlja parlamentarna preiskava

11 Tako dr. Igor Kaučič in dr. Franc Grad: ustavna ureditev Slovenije, 5. spremenjena in dopolnjena izdaja, GV Založba, Ljubljana 2008, str. 215., enako tudi Komentar Ustave Republike Slovenije, Nova Univerza, Evropska pravna fakulteta, Ljubljana 2019, II. del, komentar k 93. členu, str. 155.

12 Tako mag. Bečir Kečanović: Vloga sodišča v postopku parlamentarne preiskave in presoja zakonitosti zahtev preiskovalne komisije, Pravosodni bilten št. 4/2010, str. 128.

13 Več o tem I. Kaučič in F. Grad, kot zgoraj, str. 216.

14 Tako Kečanović, kot zgoraj, str. 132.

posebno vrsto nadzornega postopka, ki je določno opredeljen v ZPPre in PoPP, in ki jo izvaja Državni zbor kot zakonodajni organ (v okviru zakonodajne veje oblasti) preko svojega delovnega telesa, pralamentarne komisije.

31. Izjema po 5.a členu ZDIJZ je absolutna izjema dostopa do informacij javnega značaja, saj se dostop do podatkov, ki jih ne morejo pridobiti niti stranke postopkov, ne sme dopustiti niti v primerih t.i. izjem od izjem iz tretjega odstavka 6. člena, niti v primeru prevladujočega interesa javnosti (drugi odstavek 6. člena ZDIJZ). Zato v primeru, če področni postopkovni zakon določa, da stranka postopka (začasno ali sploh nikoli) nima dostopa do podatkov iz spisa, ne more imeti dostopa do njih tudi nihče zunanji, saj bi to razgradilo sam smisel postopka (interese postopka).¹⁵
32. V obravnavani zadevi med strankama ni bilo sporno, da je bil del 11. seje preiskovalne komisije z dne 4. 10. 2019, do katerega tožeča stranka zahteva dostop kot informacijo javnega značaja, zaprt za javnost v skladu s 16. členom PoPP. Slednji določa, da se dokazi, ki so označeni kot zaupni, izvajajo na seji brez navzočnosti javnosti, in da sme preiskovalna komisija pri izvajanju dokazov izključiti javnost v celoti ali pri posameznih dokazilih, če to narekuje utemeljen interes posameznika ali če preiskovanec ali priča v navzočnosti javnosti noče izpovedati ali če okoliščine kažejo, da v navzočnosti javnosti ne bo govoril resnice, in če to zahteva javni interes. O izključitvi javnosti preiskovalna komisija sprejme posebni sklep (četrti odstavek 16. člena PoPP).
33. V skladu s četrtem odstavkom 18. člena PoPP za obravnavanje in za zapisnik o izvajanju dokazov, ki so označeni kot zaupni, veljajo ustrezni predpisi o varovanju tajnosti in akti Državnega zbora o ravnanju z zaupnimi gradivi. Ker je preiskovalna komisija delovno telo Državnega zbora, je treba izhajati tudi iz 101. člena Poslovnika Državnega zbora (PoDZ-1), ki se v postopku parlamentarne preiskave uporablja, kolikor ni s PoPP drugače določeno (25. člen PoPP). Citirani 101. člen PoDZ-1 ureja potek sej državnega zbora in delovnih teles in v prvem odstavku tega člena določa, da so seje javne, šesti odstavek istega člena pa, da se o delu na seji ali na delu seje, *ki poteka brez navzočnosti javnosti*, vodijo dobnesdni zapisi, če državni zbor ne odloči drugače, ter da *imajo vpogled v takšne zapise samo poslanci, predlagatelj, predstavnik vlade in drugi sodelujoči na taki seji*. Iz navedenega tako izhaja, da vpogleda v ta zapisnik nimajo niti udeleženci postopka (preiskovanec in priča).
34. Po obrazloženem, ko dostopa do zahtevanih informacij nimajo niti udeleženci postopka, in ob upoštevanju dejstva, da je postopek parlamentarne preiskave smiselno šteti za nadzorni postopek, glede katerega je nesporno, da še ni končan,¹⁶ sodišče zaključuje, da je podana absolutna izjema iz 5.a člena ZDIJZ.

¹⁵ Tako Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja ZDIJZ-C

¹⁶ Peti odstavek 18. člena PoPP določa, da se sme, dokler parlamentarna preiskava ni končana,

Zato tudi tožnika kot tretji osebi nimata pravice do dostopa do zahtevanih informacij. Odločitev tožene stranke, ki je zahtevo tožnikov do dostopa do informacij javnega značaja zavrnila, je tako pravilna, čeprav iz drugih razlogov, kot jih je navedla tožena stranka v obrazložitvi izpodbijane odločbe.

35. Ker je podana absolutna izjema od dostopa do informacij javnega značaja po 5.a členu ZDIJZ, saj je bila seja v delu, v katerem tožnika zahtevata dostop do informacij, zaprta za javnost in gre za varovane podatke, ni bil mogoč niti delni dostop po 7. členu ZDIJZ. Razen tega pa delni dostop ni mogoč, kadar prosilec zahteva osebne podatke po imenu in priimku.¹⁷
36. Sodišče glede na zatrjevanja tožnikov, da zahtevata zgolj informacijo o tem, kje in v zvezi s čim sta bila omenjena v delu postopka parlamentarne preiskave, ki je bil tajen in se pri tem sklicujeta na svoje osebne podatke, o čemer sta tožnika tudi izpovedala ob svojem zaslišanju, še dodaja, da je pravilno stališče tožene stranke iz izpodbijane odločbe, da se dostopa do dokumentov na podlagi določb ZDIJZ nikoli ne presoja z vidika okoliščin posameznega prosilca, temveč z vidika vsebine samih informacij, ki so zahtevane, zato ni bistveno, ali prosilca zahtevata svoje osebne podatke, pač pa to, ali gre za informacije, ki so prosto-javno dostopne vsakomur.¹⁸
37. Po obrazloženem, je sodišče v skladu s 3. alinejo drugega odstavka 63. člena ZUS-1 tožbo kot neutemeljeno zavrnilo.
38. Odločitev o stroških postopka temelji na četrtem odstavku 25. člena ZUS-1.

PRAVNI POUK:

Zoper to sodbo ni dovoljena pritožba (prvi odstavek 73. člena ZUS-1).

Maribor, 23. november 2021

Predsednica senata:
Violeta Tručl, l.r

Ta prepis je soglasen z izvirnikom
Podpis pristojne sodne osebe:

zapisnike sej preiskovalne komisije dati le sodiščem in drugim državnim organom, kadar imajo ti na podlagi zakona pravico zahtevati izročitev listin na vpogled.

¹⁷ Tako sodba UPRS I U 1588/2012 z dne 19. 2. 2014.

¹⁸ Tako sodbi UPRS I U 1391/2013 z dne 11. 12. 2013 in I U 684/2014 z dne 27. 8. 2014.